

DE ERASMIAANSE CAMPUS

RUIMTE VOOR RESULTAAT

HatRabbits

DE ERASMIAANSE CAMPUS

RUIMTE VOOR RESULTAAT

HatRabbits

© 2024 HatRabbits

Ontwikkeld door:
HatRabbits

In opdracht van:
Erasmus Universiteit, Community for Learning & Innovation

In co-creatie met:
Studenten, docenten en ondersteunend personeel

Adviseurs:
Bas Schuit, Boris Grossfeld, Marieke Meeuwisse, Bas Lamers, Jelco Debets

Vormgeving, fotografie & Illustraties:
HatRabbits

www.hatrabbits.com

INHOUDSOPGAVE

07	Waarom deze visie	50	2.5 De basis op orde	91	WHAT'S NEXT?
12	Onze aanpak	51	Tips	92	Concretisering
14	Deskundigen	54	Outside the box	93	Mobiliteitskaart
16	Thema's	57	ONTSPANNING	94	Onderzoek naar bezetting
18	Onze campus van de toekomst	58	3.1 Sport & spel	96	ADDENDUM: behoeften van medewerkers
21	VERBINDING	59	3.2 Rust	97	Verbinding
22	1.1 Samenwerkplekken	60	3.3 Plek voor sociaal contact	98	Concentratie
23	1.2 (Interdisciplinaire) ontmoetingen	61	3.4 Opladen in de natuur	100	Ontspanning
23	stimuleren	63	3.5 Studeren en werken in het groen	101	Maatwerk
29	1.3 Sticky campus	65	3.6 Duurzaamheid en milieubeheer	103	Vragen
31	1.4 Inspirerend en uitnodigend	66	Tips	105	HatRabbits
32	1.5 Navigatie over de campus	68	Outside the box		
33	1.6 De stad betrekken	71	MAATWERK		
35	1.7 Laat zien waar de Erasmus Universiteit voor staat	72	4.1 Flexibele ruimtes		
38	Tips	74	4.2 Aanpasbaar meubilair		
40	Outside the box	76	4.3 Keuzevrijheid		
43	CONCENTRATIE	78	4.4 Plek voor creativiteit en experiment		
44	2.1 Voldoende studieplekken	79	4.5 Toegankelijkheid		
45	2.2 Goed vindbare studieplekken	81	4.6 Inclusieve ruimtes		
46	2.3 Stil en personaliseerbaar	83	4.7 Vier diversiteit		
48	2.4 Hulp bij concentratie	85	Tips		
		88	Outside the box		

WAAROM DEZE VISIE?

Geïnspireerd door het gedachtengoed van onze naamgever, geeft de Erasmus Universiteit invulling aan onze identiteit en aan ons denken en doen. 'Being an Erasmian' staat voor wereldburgerschap, maatschappelijke betrokkenheid en een open en kritische mind-set. We doen dat met trots op de 'Erasmian way': ondernemend, innovatief en vanuit de diversiteit van achtergronden en opvattingen, altijd verbindend en in samenwerking, actiegericht en waar nodig onconventioneel en met lef. Al deze 'Erasmian values' vragen echter ook wat van onze leer- en werkomgeving. Willen we als Erasmus Universiteit echt studenten opleiden die verbindende, ruimdenkende, ondernemende en maatschappelijk betrokken wereldburgers zijn, dan moet onze campus dit ondersteunen. Erasmiaanse waarden vereisen dan ook een toekomstgerichte Erasmiaanse campus.

Aanleiding

De aanleiding voor dit document is de behoefte aan een overzicht van eisen en wensen voor de inrichting van de fysieke leeromgeving, rekening houdend met het onderwijs van nu, maar met focus op het onderwijs van de toekomst. Het gaat hierbij uitdrukkelijk om fysieke binnen- en buitenruimtes waar studenten kunnen samenkomen en kunnen leren. We richten ons in deze visie primair op campus Woudestein. Verschillende plekken buiten de campus waar studenten aan hun studie kunnen werken zijn echter wel meegenomen in het ontwikkelingsproces van de visie.

Doelstelling

Dit visiestuk dient als inspiratie voor de Erasmus Universiteit om de campus studentvriendelijk, toekomstbestendig en 'sticky' te maken; studenten en medewerkers moeten er graag willen zijn en blijven 'plakken'. Voor studenten en docenten is een aangename campus belangrijk; het stimuleert leren en netwerken, en zorgt voor gemeenschapsgevoel en belonging.

Het document is een aanzet voor een beweging waarbij binnen de universiteit blijvend wordt nagedacht over het over het overkoepelende thema Future Learning Spaces. Denk hierbij aan discussies over toekomstige onderwijszalen en alle andere ruimtes waar studenten op de campus kunnen samenkomen en zouden willen leren. In deze visie wordt elke ruimte die het leren faciliteert en stimuleert beschouwd als een learning space. In onderliggende projecten en pilots kunnen praktische invullingen vervolgens concreet worden uitgewerkt en getest.

Deze beweging moet als inspiratie dienen voor kwalitatief hoogwaardige leer- en werkomgevingen, die zijn ontworpen vanuit het perspectief van studenten en docenten en die zijn gebaseerd op de huidige en toekomstige onderwijsbehoeften. Daarbij is het belangrijk dat de activiteiten van docenten, studenten en ondersteunende diensten naadloos op elkaar aansluiten en optimaal kunnen functioneren.

In deze visie wordt elke ruimte die het leren faciliteert en stimuleert beschouwd als een *learning space*.

Ivar van de Loo

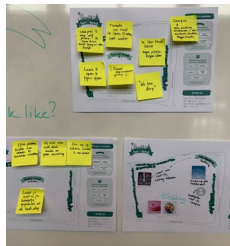
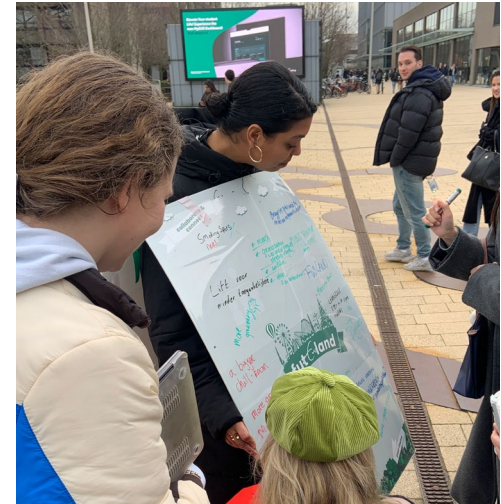
Projectmanager onderwijsinnovatie
Community for Learning & Innovation

Kris Stabel

Themaleider onderwijsinnovatie
Community for Learning & Innovation

Rotterdam, September 2024

ONZE AANPAK

Een goede visie ontstaat in co-creatie met betrokkenen. Daarom is dit document ontwikkeld in samenwerking met ondersteunend personeel, docenten en studenten. We hebben in kaart gebracht wat volgens campusgebruikers nodig is op campus Woudestein om studeren optimaal te ondersteunen.

Onder studenten en medewerkers hebben we enquêtes uitgestuurd om wensen, behoeften en frustraties in kaart te brengen. Op 15, 16, 19, 20 en 21 februari nodigden we studenten en medewerkers uit om in een co-creatieruimte een plattegrond te tekenen van hun ideale campus. Ook liepen we over de campus met een sandwichboard waarop campusgebruikers ideeën konden schrijven voor de inrichting van de fysieke binnen- en buitenruimte. Hiernaast hebben we diverse professionals geïnterviewd die werkzaam zijn binnen de Erasmus Universiteit om de inzichten aan te vullen vanuit verschillende disciplines.

Uit deze brede inventarisatie zijn een groot aantal inzichten gekomen, die we hebben gebruikt om enkele creatieve sessies vorm te geven. Op 25 maart, 4 april en 26 september hebben we met betrokkenen creatief nagedacht over de inrichting van de fysieke ruimte op de campus. Er zijn in totaal 256 ideeën bedacht. De visie in dit document is gebaseerd op alle ideeën, inzichten, wensen en behoeften die zijn opgehaald.

Deze visie is tot stand gekomen in samenwerking met verschillende organisatieonderdelen, waaronder: Community for Learning & Innovation (CLI), Risbo Research-Training-Consultancy, Real Estate & Facilities (RE&F), Education & Student Affairs (E&S), Team Studeren met een Functiebeperking (SMF), Erasmus Digitalisation & Information Services (EDIS), Media Support Centre (MSC), Erasmus Centre for Data Analytics (ECDA), Strategy Office, Platform Studentenwelzijn, Students-for-Students (S4S), Erasmus School of Economics (ESE), Erasmus School of Law (ESL), Erasmus School of History, Culture and Communication (ESHCC), Erasmus School of Social and Behavioural Sciences (ESSB), Rotterdam School of Management (RSM), ErasmusX, Impact at the Core

DESKUNDIGEN

Omdat sommige ideeën nog ruw waren, tegenstrijdig leken of verdieping nodig hadden, hebben we de input voorgelegd aan diverse deskundigen. Zij hebben de ideeën getoetst op haalbaarheid en wenselijkheid. Met hun feedback hebben we de visie waar nodig genuanceerd.

Boris Grossfeld | Kantoor in Beweging

Boris Grossfeld is adviseur ergonomie en vitaliteit bij Kantoor in Beweging. Hij ondersteunt organisaties in het creëren van gezonde en productieve werkomgevingen. Boris gebruikt ergonomische oplossingen en vitaliteitsstrategieën om het welzijn van medewerkers te bevorderen en fysieke klachten te voorkomen.

Bas Lamers | Burobas

Bas lamers is ontwerper en mede-eigenaar van Burobas; een interieurarchitectenbureau voor kantoren, onderwijs- en zorginstellingen. De missie van Burobas is het verhogen van de impact waarmee interieurs bijdragen aan geluk, welzijn en verbinding.

Bas Schuit | Broekhof Schuit

Architect Bas Schuit staat bekend om zijn functionele ontwerpen met een sterke ruimtelijke kwaliteit. Zijn ontwerpen zijn geoptimaliseerd voor de wensen van de opdrachtgever evenals de context van het gebouw. Bas zorgt in zijn ontwerpen dat er plek is voor ontmoeting en voor afzondering.

Marieke Meeuwisse | Erasmus Universiteit

Marieke Meeuwisse is hoogleraar Toegankelijk Hoger Onderwijs. Om bij te dragen aan het bevorderen van de toegankelijkheid van het hoger onderwijs voor alle studenten richt ze zich op de rol en het belang van psychosociale factoren op weg naar en in het hoger onderwijs.

Jelco Debets | Fontys Hogeschool

Jelco Debets heeft een achtergrond in facility management en werkt als consultant bij Fontys Vastgoed & Facilities. Vanuit deze rol werkt hij aan een Sticky Campus. Jelco streeft naar een levendige, flexibele campus waar spontane interactie wordt gestimuleerd.

4 THEMA'S

Wat blijkt uit de inventarisatie onder campusgebruikers is dat op een toekomstbestendige campus ruimte moet zijn voor verbinding, concentratie, ontspanning en maatwerk. Deze thema's komen duidelijk naar voren uit de grote hoeveelheid ideeën, wensen en behoeften die zijn aangedragen door de campusgebruikers die hebben meegedacht. Deskundigen die we geïnterviewd hebben in het kader van dit onderzoek bevestigen dat deze thema's belangrijk zijn voor een toekomstbestendige universiteitscampus.

Alle vier de thema's kunnen over de gehele campus worden geïntegreerd. Maatwerk dient als overkoepelend thema toe te worden gepast op de gehele fysieke ruimte. Variatie en keuzevrijheid zijn namelijk op elk moment belangrijk, ongeacht het specifieke doel dat een campusgebruiker op dat moment heeft. Verbinding, concentratie en ontspanning zijn echter vaak niet op hetzelfde moment aan de orde en kunnen daarom ook als aparte zones worden ingericht.

VERBINDING

De Erasmiaanse campus stimuleert dat studenten fysiek naar de campus komen. De campus ondersteunt samenwerking en ontmoeting, en is verbonden met de maatschappij.

CONCENTRATIE

De Erasmiaanse campus biedt voldoende rustige studieplekken die snel zijn te vinden. De inrichting van de verschillende ruimtes helpt studenten om te focussen.

ONTSPANNING

De Erasmiaanse campus draagt bij aan studieprestaties en mentale gezondheid door studenten de gelegenheid te bieden om tussen leeractiviteiten uit te rusten en op te laden.

MAATWERK

De Erasmiaanse campus is inclusief en voorziet in de behoeften van uiteenlopende campusgebruikers. De flexibele inrichting ondersteunt een variatie aan onderwijsmethoden.

ONZE CAMPUS VAN DE TOEKOMST

We beschrijven in dit visiestuk de Erasmiaanse campus zoals deze in 2040 zou kunnen zijn als de wensen en behoeften van campusgebruikers ter harte worden genomen. Het stuk is dus geschreven in de tegenwoordige tijd, alsof de ideale campus al een realiteit is. Bij de volgorde van de hoofdstukken hebben we vooral gekeken naar de leesbaarheid. De volgorde van de hoofdstukken is dus geen indicatie van prioriteit.

Medewerkersperspectief

De focus wordt in dit visiestuk gelegd op studenten, maar het perspectief van medewerkers is minstens net zo belangrijk. Waar relevant is in de tekst het medewerkersperspectief meegenomen. In het addendum achterin dit visiestuk belichten we nog concreter de behoeften van medewerkers en wat deze visie voor hen betekent.

Onderwijsvisie

We sluiten met deze visie aan bij (inter)nationale trends - waaronder de trends uit het SURF Future Campus Trendrapport - en bouwen voort op onze vernieuwde onderwijsvisie en de Erasmiaanse leeromgeving die daarin wordt beschreven.

Onderwijsvisie Erasmus Universiteit Rotterdam

HOOFDSTUK 1

VERBINDING

Een goede universiteit is een plek van ontmoeting. De Erasmiaanse campus draagt bij aan het verbinden van studenten en medewerkers, onderling maar ook met elkaar. Door van Woudestein een 'sticky' campus te maken met een herkenbare identiteit is het gemeenschapsgevoel vergroot. Ook zorgt de inrichting van de campus voor meer verbinding met de stad.

1.1 SAMENWERKPLEKKEN

Een van de grote voordelen van fysieke aanwezigheid op de campus is dat studenten kunnen samenwerken. Samenwerken en kennis co-creëren zijn ook speerpunten in de onderwijsvisie van de Erasmus Universiteit. Goede **samenwerkplekken** zijn onmisbaar. Op de campus zijn dan ook projectruimtes waarin studenten met hun groepje aan een project kunnen werken, maar ook breakout rooms in de buurt van lesruimtes waar studenten zich kunnen afzonderen om kort aan een opdracht te werken. Al deze ruimtes zijn voorzien van hulpmiddelen voor samenwerking, zoals een grote tafel en een groot oppervlak om op te schrijven (zoals een digiboard).

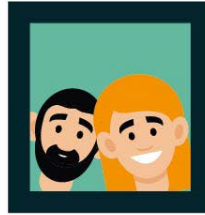
1.2 (INTERDISCIPLINAIRE) ONTMOETING STIMULEREN

De inrichting van de campus stimuleert ontmoetingen en sociale interactie, niet alleen tussen studenten en medewerkers van dezelfde opleiding, maar ook tussen studenten en medewerkers van verschillende faculteiten. De Erasmus Universiteit streeft er naar studenten te verbinden met andere disciplines.

Het moet eenvoudig zijn voor studenten om docenten te vinden en om hulp te vragen. Tegelijkertijd is het niet wenselijk dat docenten elk moment van de dag gestoord kunnen worden in hun werk. Daarom zijn er op de campus verschillende **gebieden** aanwezig. Er is op de campus een gebied voor studenten, een gebied voor medewerkers en een overlappend gebied waar studenten en docenten elkaar ontmoeten. In dit overlappende gebied kunnen spreekuren worden gehouden, zodat studenten precies weten waar en wanneer zij hun docenten kunnen ontmoeten voor ondersteuning. Dankzij een handig systeem is precies te zien wie er op welk moment aanwezig is.

In het overlappende gebied zijn plekken aangewezen waar studenten die aan eenzelfde opdracht werken samen kunnen komen. Zo werk je te midden van studenten die in hetzelfde schuifje zitten en kun je elkaar om hulp vragen. Dat groeppen studenten op één plek met vergelijkbare taken bezig zijn, maakt het eenvoudig om **begeleiding** te bieden op een specifiek onderwerp. Er kan bijvoorbeeld een docent rondlopen die veel verstand heeft van desk research, het schrijven van een scriptie of interdisciplinaire samenwerking.

Een belangrijk onderdeel van de identiteit van de Erasmus Universiteit is haar interdisciplinariteit. Op plekken waar verschillende disciplines elkaar tegenkomen ontstaat innovatie. Hier is bij de inrichting van de fysieke ruimte rekening mee gehouden. Zo is een gebouw aangewezen als plek voor **interdisciplinaire samenwerking**. Hier kunnen studenten van verschillende opleidingen bijvoorbeeld samenwerken aan gedeelde opdrachten. Ook kunnen hier evenementen worden georganiseerd, zoals een lezing die toegankelijk is voor studenten van andere opleidingen. Dit maakt het laagdrempelig om kennis te maken met (partners van) andere disciplines. Doordat dit gebouw langer open blijft dan andere gebouwen op de campus, ontstaat een campus-brede ontmoetingsplek.

Ook andere toegankelijke **ontmoetingsplekken** brengen campusgebruikers bij elkaar. Zo zijn verspreid over de campus gezellige plekken waar 'verstilling' is; mensen komen hier even tot rust waardoor ruimte ontstaat voor gesprekken. Sociale plekken zoals een gezellig terras, een bar of centrale koffiemachine zijn hierdoor aanjagers van ontmoeting en gesprek.

Een andere manier waarmee nieuwe ontmoetingen worden gestimuleerd is de '**conversation table**' die gesitueerd is op een populaire lunchplek op de campus. Iedereen die aan deze tafel gaat zitten geeft impliciet aan open te staan voor nieuwe kennismakingen.

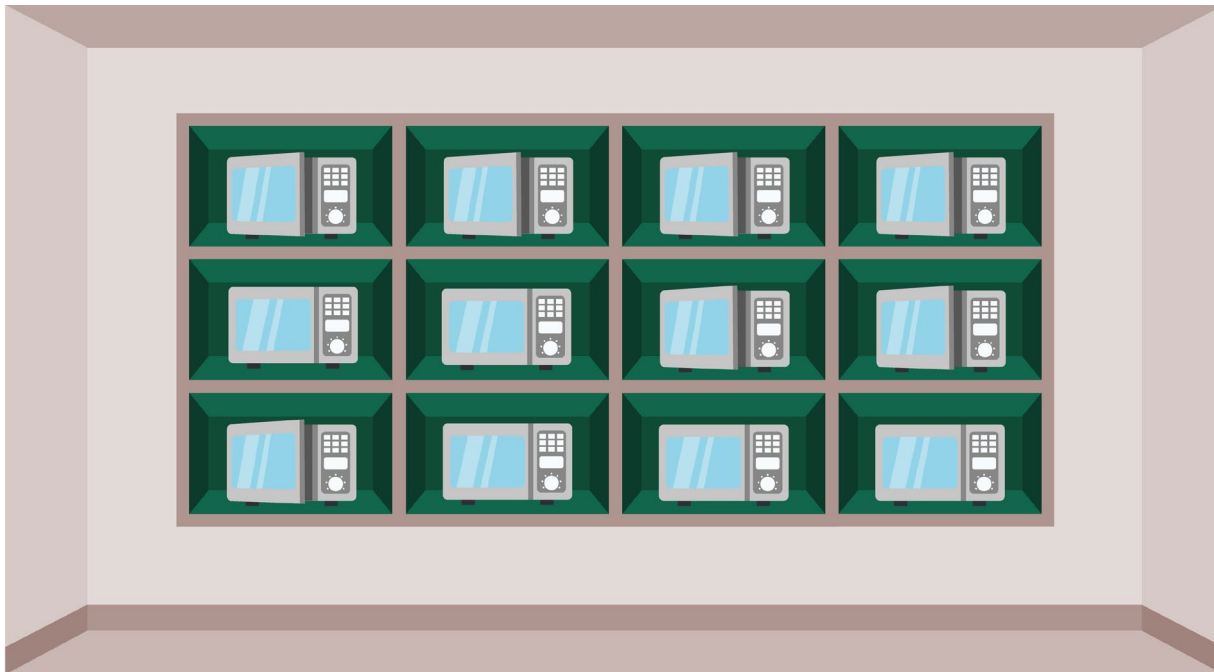

1.3 STICKY CAMPUS

Om ontmoetingen mogelijk te maken, is het belangrijk dat studenten tijd doorbrengen op de campus. Daarom is van Woudestein een 'sticky campus' gemaakt; een campus waar studenten graag zijn en ook na lessen en colleges graag blijven hangen. Om de campus 'sticky' te maken, is aandacht besteed aan een warme en **levendige sfeer**. Levendigheid ontstaat niet vanzelf. Het moet worden georganiseerd. Er is daarom een programma opgesteld met activiteiten.

Een levendige campus is ook voor horeca interessant. Dat is belangrijk, want vanuit studenten en medewerkers is een sterke behoefte aan **betalbare en gevarieerde voedselopties** op de campus. Het moet mogelijk zijn om met een kleine beurs gezond te eten op de campus. Dit maakt het aantrekkelijker om lang op de campus te verblijven.

Een muur met **magnetrons** stelt studenten in staat om zelf meegebrachte maaltijden op te warmen. Dat in elk gebouw bovendien goede, betaalbare **koffie** is te krijgen maakt veel campusgebruikers blij.

1.4 INSPIREREND EN UITNODIGEND

Uitstraling is belangrijk voor een universiteitscampus. Een goede campus is een plek die studenten en medewerkers inspireert, waar je aan het denken gezet wordt en waar je graag bent. **Sfeer** speelt hierin een belangrijke rol. Groen, kleur en natuurlijke elementen dragen bij aan aantrekkelijke ruimtes.

De inrichting van de campus zorgt voor een **gemeenschapsgevoel**. Door faculteiten hun eigen 'thuisbasis' te geven, maar tegelijkertijd het grootste deel van de campus gemeenschappelijk te houden, wordt een win-win gecreëerd: studenten en medewerkers van dezelfde opleiding hebben een veilige plek waar ze onder elkaar zijn, én alle Erasmianen delen gemeenschappelijke ruimtes waardoor verbondenheid ontstaat. Evenementen en faciliteiten voor alle campusgebruikers zorgen voor een levendige community.

1.5 NAVIGATIE OVER DE CAMPUS

Navigeren over de campus is eenvoudig. Onderdeel van een prettige campus is tenslotte dat het duidelijk is waar gebruikers wat kunnen vinden. Bij de inrichting van de fysieke ruimte is rekening gehouden met de verschillende talen die campusgebruikers spreken. Zo is voor de bewegwijzering gekozen voor duidelijke iconen. Ook mensen met een visuele beperking kunnen eenvoudig hun weg vinden doordat voor deze groep geschikte navigatiehulpmiddelen zijn aangebracht. Goede bewegwijzering helpt niet alleen studenten en medewerkers, maar zorgt ook dat bezoekers (zoals leveranciers) makkelijk vinden waar ze moeten zijn.

Wat ook helpt bij eenvoudig navigeren over de campus is dat gebouwen en zalen duidelijke namen hebben. Namen en letters van gebouwen zijn aan elkaar gekoppeld om verwarring te voorkomen.

Om te zorgen dat campusgebruikers snel kunnen vinden waar op de campus ze moeten zijn, worden gebieden met een specifieke functie (zoals een stiltegebied) visueel gemarkeerd. Hiermee wordt gestimuleerd dat personen met eenzelfde doel bij elkaar komen. Zo wordt de kans verkleind dat mensen zich aan elkaar storen. Studenten die zich in stilte willen voorbereiden op hun tentamen willen bijvoorbeeld niet binnen gehoorsafstand zitten van samenwerkende studenten die met elkaar overleggen.

1.6 DE STAD BETREKKEN

De Erasmus Universiteit is **maatschappelijk betrokken**. Alle opleidingen besteden aandacht aan maatschappelijke urgenties, zowel mondiaal als lokaal. Het is dan ook niet verwonderlijk dat op verschillende manieren verbinding wordt gelegd met de rest van de stad, om een positieve bijdrage aan de samenleving te leveren.

Hubs in de stad dragen bij aan de zichtbaarheid van de universiteit en faciliteren studenten om samen te werken aan oplossingen voor maatschappelijke problemen. Via deze kleine (pop-up) locaties kunnen studenten bijvoorbeeld contact leggen met bedrijven en bewoners voor hun onderzoek. De universiteit is dus (buiten de campus) aanwezig in de stad. Andersom worden externen verwelkomd op de campus. Hierbij wordt wel enige terughoudendheid betracht, aangezien te veel bezoekers van buiten kunnen zorgen voor onwenselijke drukte en zelfs een onveilige sfeer. Voor verbinding met mensen van buiten de universiteit is daarom een apart gebouw aangewezen.

Een specifieke manier om de maatschappij naar binnen te halen zijn **loketten** voor rechtshulp en belastingadvies. Deze diensten brengen de universiteit dichterbij de Rotterdammers en maken de maatschappelijke impact van de universiteit heel concreet. Studenten kunnen hier hun kennis direct inzetten in de praktijk. Docenten zien toe op de kwaliteit en geven feedback waar nodig.

Op de campus moet het hiernaast mogelijk zijn om **externen** in stijl te **ontvangen**. Denk hierbij bijvoorbeeld aan partnerorganisaties of mogelijke financiers van onderzoek. Op de campus is daarom een representatieve ruimte die door medewerkers kan worden geboekt als zij bezoekers willen uitnodigen op de campus. Deze zaal kan ook worden gebruikt om kennis te delen met geïnteresseerden van buiten, bijvoorbeeld via Studium Generale.

De Erasmus Universiteit stimuleert dat studenten samenwerken met **partners uit de samenleving**. Maatschappelijke partners hebben dan ook een plek op de campus. Gedeelde lunchruimtes stimuleren kennismaking met de diverse organisaties. Hier kan men netwerken en kennis delen.

1.7 LAAT ZIEN WAAR DE ERASMUS UNIVERSITEIT VOOR STAAT

De inrichting van de campus benadrukt waar de Erasmus Universiteit voor staat. De (onderwijs) **visie** komt duidelijk terug in de inrichting van de fysieke ruimte en het is zichtbaar dat de Erasmus Universiteit maatschappelijk betrokken is.

Een van de pijlers van de onderwijsvisie is het stimuleren van een **ondernemende houding**. Studenten worden daarom actief betrokken bij de campusinrichting en krijgen de ruimte voor eigen initiatieven. Zo is er een gedeelde ruimte voor startups van (oud)studenten. Dit geeft deze jonge bedrijven niet alleen een boost, maar inspireert ook ondernemers in spe.

Hoewel de Erasmus Universiteit een relatief jonge universiteit is, is er voldoende te vertellen over de ontstaansgeschiedenis en ontwikkelingen die het karakter van de universiteit hebben gevormd. De **geschiedenis** van de universiteit wordt zichtbaar gemaakt door prominente alumni uit te lichten en de oorsprong te tonen van de namen van gebouwen.

Maatschappelijke impact maken is een belangrijke Erasmiaanse waarde. Deze impact wordt visueel gemaakt in de fysieke ruimte. Bezoekers aan de campus zien wat de invloed van de universiteit is op de maatschappij. Dit inspireert en draagt bij aan het aansprekende imago van de universiteit.

Een deel van de impact die de universiteit maakt vindt plaats via studenten. Zij zitten niet stil en passen toe wat zij aan de Erasmus Universiteit leren. Studenteninitiatieven worden daarom in de spotlights gezet. Zo wordt zichtbaar wat studenten bereiken. Door te promoten wat studenten hebben gerealiseerd, wordt het gevoel van community en trots versterkt.

Omdat de Erasmus Universiteit haar studenten serieus neemt, is het logisch (en noodzakelijk) om studenten mee te laten denken over belangrijke keuzes. In de fysieke ruimte is er daarom doorlopend de mogelijkheid om **feedback** te delen. Zo kunnen studenten en medewerkers bijvoorbeeld aangeven wat zij vinden van een bepaalde ruimte en waarom.

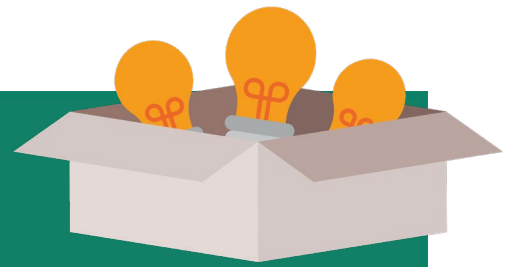
Een specifiek voorbeeld van het betrekken van studenten is natuurlijk ook dit document, dat tot stand is gekomen in samenwerking met een grote en diverse groep campusgebruikers.

TIPS VOOR EEN CAMPUS DIE VERBINDING STIMULEERT:

- **Zorg voor voldoende samenwerkplekken**, zoals projectruimtes en ruimtes voor breakouts. Zorg dat deze ruimtes samenwerking faciliteren doordat er hulpmiddelen zoals een whiteboard aanwezig zijn.
- **Bied plekken voor ontmoeting**, zoals een gezellig terras, een centrale koffiemachine of een 'conversation table' op een populaire lunchplek.
- Maak het voor studenten eenvoudig om zelf meegebrachte **maaltijden op te warmen**. Zorg wel dat er iemand is die verantwoordelijk is voor het schoonhouden van deze faciliteiten, zoals een conciërge of huismeester.
- Organiseer **activiteiten** op de campus om een levendige omgeving te creëren waar studenten graag verblijven. Levendigheid is een randvoorwaarde voor een 'sticky' campus.
- **Markeer gebieden met een specifieke functie** (zoals een stiltegebied) met kleuren of iconen om te voorkomen dat campusgebruikers elkaar storen.

- **Koppel de naam en letter van elk gebouw** om verwarring te voorkomen. Communiceer deze namen en letters bovendien duidelijk en eenduidig. Een navigatie-app waarmee je kunt zien welke naam (en letter) elk gebouw heeft en welke ruimtes je er kunt vinden kan bijdragen aan de vindbaarheid van plekken op de campus.
- Zorg voor een representatieve ruimte waar **externen** in stijl kunnen worden ontvangen.
- Zorg voor een specifiek gebied waar docenten **spreekuren** kunnen houden, zodat studenten hen kunnen vinden als zij ondersteuning nodig hebben.
- Introduceer **loketten** waar Rotterdammers aan kunnen kloppen voor advies (bijvoorbeeld op het gebied van juridische zaken). Studenten kunnen hier (onder begeleiding) hun kennis toepassen. Dit past bij de maatschappelijke rol die de Erasmus Universiteit graag pakt.

OUTSIDE THE BOX

In dit project zijn door betrokkenen ook diverse 'wilde' ideeën gedeeld om verbinding op de campus te faciliteren. Hoewel deze ideeën wellicht niet direct toepasbaar zijn, kunnen ze onze verbeelding wel prikkelen. Hier daarom enkele originele ideeën ter inspiratie:

- Introduceer een **studentenkeuken** waar je samen kunt koken en nieuwe mensen kunt ontmoeten.
- Introduceer een **mensa met een goedkope daghap**. Dit is te realiseren door met vrijwilligers te werken. Studenten die een bepaald aantal uren vrijwilligerswerk hebben gedaan kun je bijvoorbeeld belonen met een gratis lunch.
- Maak de geschiedenis van de Erasmus Universiteit zichtbaarder, door het bestaande kleine **museum** een prominentere plek te geven. Ook posters of banners met statistieken kunnen worden ingezet om de ontwikkeling van de universiteit inzichtelijk te maken.

HOOFDSTUK 2

CONCENTRATIE

Een belangrijke functie van een universiteitscampus is het faciliteren van leren: het zich eigen maken van nieuwe kennis of vaardigheden. Leren gebeurt door zelfstudie en samenwerken. Daarom biedt de Erasmiaanse campus voldoende stille plekken om geconcentreerd te kunnen studeren. Een beschikbare studieplek is bovendien vanuit elke hoek van de campus snel te vinden.

2.1 VOLDOENDE STUDIEPLEKKEN

Op de campus van de toekomst zijn voldoende stille en rustige plekken. Op concentratieplekken moet je ongestoord en op je gemak zitten. Daarom zijn veel van deze plekken **beschut** en bieden ze 'rugdekking'.

Echter, op dit vlak verschillen de voorkeuren van studenten. Hoewel sommige studenten zich graag afzonderen om in alle rust te kunnen studeren, helpt het voor andere studenten juist om in een omgeving te zijn waar ze zich gestimuleerd voelen door anderen. Daarom zijn er ook grote open ruimtes met studieplekken. Immers: **zien studeren doet studeren**. Het kan heel motiverend zijn om in een ruimte te werken waar iedereen geconcentreerd bezig is. Dit maakt het makkelijker om de verleiding te weerstaan met andere (afleidende) zaken bezig te zijn. Studenten hebben keuze uit verschillende plekken, en kunnen zich afhankelijk van hun voorkeuren zowel in volledige stilte op hun studie storten als in een open ruimte waar het geroezemoes op de achtergrond helpt bij de concentratie.

2.2 GOED VINDBARE STUDIEPLEKKEN

Dat er voldoende studieplekken beschikbaar zijn is mooi, maar als het moeilijk is om een vrije studieplek te vinden, leidt dit alsnog tot frustratie en gedemotiveerde studenten. Daarom is goed in kaart gebracht hoe studenten zich bewegen over de campus en zijn alle studieplekken zo gepositioneerd dat vanuit elke hoek van de campus snel een beschikbare plek is te vinden.

Een goed werkend **reserveringssysteem** voor het boeken van een studieplek voorkomt bovendien dat no-shows plekken 'bezet' houden waardoor studenten hun vertrouwen in het systeem verliezen. Via hetzelfde systeem kunnen medewerkers een werkplek boeken.

2.3 STIL EN PERSONALISEERBAAR

Een lawaaiige omgeving is funest als je je probeert te concentreren. Op de campus van de toekomst zijn daarom voldoende plekken waar studenten in de luwte kunnen zitten, zonder dat er steeds mensen langslopen die de concentratie verstoren. Geluidsdempende materialen zoals wandkleden en cubicles met vilt zorgen dat studenten in rust kunnen werken. Ook veel groen in de ruimtes draagt bij aan een goede **akoestiek**, omdat planten de geluidsgolven breken.

Om te zorgen dat altijd snel een stille plek is te vinden zijn speciale **stiltezones** ingericht. Iedereen die hier zit wil geconcentreerd in stilte aan de slag. Zo helpen studenten elkaar om productief te studeren.

Omdat veel studenten er behoefte aan hebben om zich zo nu en dan helemaal af te sluiten, zijn op de campus geïsoleerde individuele studiehokjes te vinden. Deze kleine studieruimtes zijn **personaliseerbaar**. Doordat de gebruiker bijvoorbeeld zelf kan kiezen uit volledige stilte, (eigen) muziek of achtergrondgeluid zoals white noise of geroezemoes, kan de omgeving volledig worden geoptimaliseerd voor de betreffende student. Ook de temperatuur van de studieplek kan zelf worden geregeld.

De **kleine afgesloten ruimtes** kunnen worden gebruikt voor (video)belafspraken, maar ook om online lessen te volgen en om videomateriaal te kijken. Bij de inrichting van de fysieke ruimte is gezorgd dat je nooit ver hoeft te lopen voor een belhokje om het gebruik zo laagdrempelig mogelijk te maken.

2.4 HULP BIJ CONCENTRATIE

Afleiding ligt altijd op de loer. Is het niet van luidruchtige medestudenten, dan is het wel van de notificaties op je eigen mobiel. Om studenten te helpen is daarom een **prikkelloze** zone aangewezen op de campus waarin elektronische apparaten niet zijn toegestaan. Studenten die zich willen concentreren laten bij de ingang hun mobiele apparaten achter in een kluisje.

Naast geluid spelen ook andere elementen op de campus een rol bij concentratie en studieprestaties. Bij de inrichting van de verschillende ruimtes worden dan ook doorlopend de nieuwste **wetenschappelijke inzichten** toegepast. Zo houdt men bijvoorbeeld rekening met het effect van kleuren, licht, temperatuur, voeding en zuurstof.

Voor optimale studieprestaties is **frisse lucht** belangrijk. Goede ventilatie is dan ook essentieel. Ramen van ruimtes kunnen daarom worden geopend en planten in de gebouwen dragen bij aan voldoende zuurstof in de lucht. Omdat ook voldoende water drinken belangrijk is, zijn over de hele campus punten waar campusgebruikers hun drinkfles kunnen bijvullen.

2.5 DE BASIS OP ORDE

Studeren gebeurt tegenwoordig vooral via **devices** zoals smartphones, tablets en laptops. De ruimtes zijn hierop ingericht. Er zijn voldoende stopcontacten waar apparaten kunnen worden ingeplugd en studenten hebben de mogelijkheid om een tweede monitor aan te sluiten als ze hier behoefte aan hebben. Ook op andere vlakken moet de basis natuurlijk op orde zijn. Dit betekent bijvoorbeeld dat er comfortabele stoelen zijn en dat de wifi overal op de campus goed werkt.

Om efficiënt te kunnen studeren is het bovendien belangrijk dat je lekker in je vel zit. De campus moet een prettige leer- en werkomgeving zijn. Hiervoor is belangrijk dat de campus netjes is. Om structureel **onderhoud** te kunnen garanderen is iemand verantwoordelijk gemaakt voor het schoonhouden van de ruimtes en het bijhouden van de fysieke ruimte. Denk bijvoorbeeld aan het opruimen van fietsen die in de weg staan of het verwijderen van affiches die zijn blijven hangen.

TIPS VOOR EEN CAMPUS WAAR STUDENTEN ZICH KUNNEN CONCENTREREN:

- Zorg voor voldoende **rustige plekken** in de luwte waar studenten geconcentreerd kunnen studeren.
- **Bied afsluitbare individuele studiehokjes**, voor wie in volledige stilte wil studeren. Deze ruimtes zijn tevens geschikt voor online lessen, het bekijken van videomateriaal en (video)bellen.
- **Breng in kaart hoe studenten zich bewegen over de campus** en gebruik deze inzichten om studieplekken zo te positioneren dat vanuit elke hoek van de campus snel een beschikbare plek is te vinden.
- **Zorg voor grote open ruimtes met studieplekken**, waar studenten motivatie kunnen halen uit anderen die ook geconcentreerd bezig zijn. Een deel van deze open ruimtes kan als stiltezone worden aangewezen. Zo weten studenten dat ze hier niet gestoord worden.

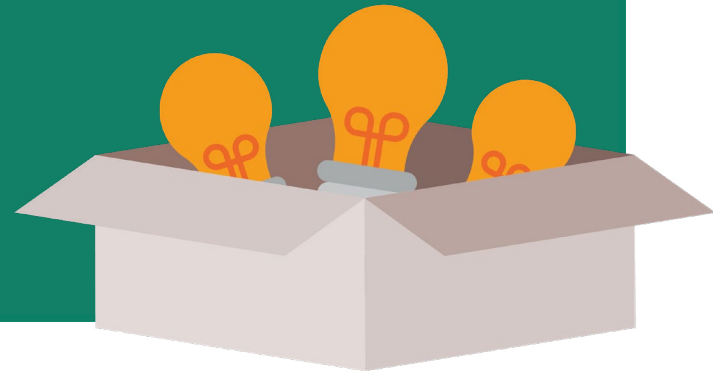
- **Bied een goed werkend reserveringssysteem** voor het boeken van een studie- of samenwerkplek. Maak snel inzichtelijk waar een specifiek type plek beschikbaar is. Een student zou bijvoorbeeld kunnen invoeren voor hoeveel personen een plek nodig is en of volledige stilte of juist samenwerking gewenst is, waarna een actueel overzicht van beschikbare plekken en tijden wordt getoond.
- **Voorkom dat 'no-shows' studieplekken bezet houden.** Bijvoorbeeld door studenten binnen een bepaalde tijd te laten inchecken bij de gereserveerde studieplek. Mist iemand deze check-in, dan wordt de reservering automatisch geannuleerd. Het is ook mogelijk om een deel van de studieplekken buiten het reserveringssysteem te houden, zodat deze plekken alleen ter plekke kunnen worden geclaimd.

- **Zorg voor goede akoestiek op de plekken waar gestudeerd kan worden.** Gebruik bijvoorbeeld planten, wandkleden of vilt om geluid te dempen.
- **Houd rekening met het gebruik van apparaten** door te zorgen voor voldoende stopcontacten en de mogelijkheid te bieden om een tweede monitor aan te sluiten.
- **Maak iemand verantwoordelijk voor het onderhouden van de ruimtes,** zodat ruimtes schoon en netjes blijven. Denk hierbij bijvoorbeeld aan een conciërge.

OUTSIDE THE BOX

In dit project zijn door betrokkenen ook diverse 'wilde' ideeën gedeeld om concentratie op de campus te faciliteren. Hoewel deze ideeën wellicht niet direct toepasbaar zijn, kunnen ze onze verbeelding wel prikkelen. Hier daarom enkele originele ideeën ter inspiratie:

- Idealiter kunnen apparaten die in de stiltezone worden achtergelaten in een kluisje direct worden **opgeladen** om zo twee vliegen in één klap te slaan.
- Een variant op de prikkelloze ruimte is de '**Pomodoro-ruimte**'. De Pomodoro-techniek is een productiviteitsmethode waarbij gebruik wordt gemaakt van een timer. Je zet de timer op 25 minuten en gaat geconcentreerd aan de slag met een taak. Zodra de 25 minuten voorbij zijn houdt je 5 minuten pauze, waarna de cyclus zich herhaalt.

In de Pomodoro-ruimte op de campus zouden alle aanwezigen volgens een vast ritme kunnen studeren. Gedurende het concentratie-blok werkt iedereen gefocust aan hun eigen taak, en tussen deze blokken door houdt iedereen gezamenlijk even een korte pauze. Wellicht kan een instructeur aanwezige studenten zelfs uitnodigen om deel te nemen aan een korte rek- of 'no sweat'-oefening.

- **Verspreid studieplekken over de stad** die je kunt reserveren en waar je toegang toe krijg met je studenten- of medewerkerspas. Zo kan men op meerdere plekken in de stad gefocust leren of werken.
- Er zou gebruik kunnen worden gemaakt van de waterpartijen op de campus. **Drijvende studieplekken** kunnen uitkomst bieden als de beperkte ruimte op de campus onvoldoende mogelijkheden biedt. Eventueel kunnen ook buiten het campusterrein drijvende werkplekken worden gerealiseerd, bijvoorbeeld op de Maas.

HOOFDSTUK 3

ONTSPANNING

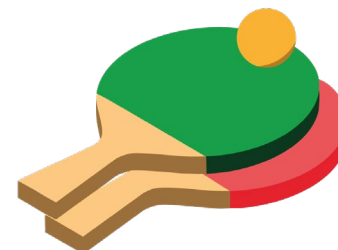
Door gelegenheid te bieden voor ontspanning kunnen studenten zich weer opladen voor de studie. Living rooms, sportfaciliteiten en ruimte voor spel en plezier dragen hier op de Erasmiaanse campus aan bij. Ook veel groen op de campus zorgt voor een rustgevende omgeving. Ontspanning is niet alleen belangrijk voor goede studiekeprestaties, maar heeft ook positieve effecten op de mentale gezondheid. Door plek te bieden om even op te laden stimuleert de campus studentenwelzijn.

3.1 SPORT & SPEL

Aangezien studenten en medewerkers hun hersenen flink laten kraken op de campus, is het belangrijk dat men ook fysiek stoom kan afblazen. Door tussen het studeren door even te ontspannen, kan men zich weer opladen. Op de campus zijn daarom verschillende faciliteiten om te **sporten**.

Humor en spel zijn goed voor het welbevinden van studenten en medewerkers. Daarom zijn op de campus ook 'gekke' plekken. Plekken voor spel en plezier. Op deze plekken staan bijvoorbeeld pool- en voetbaltafels. Een speelse inrichting van de fysieke ruimte stimuleert niet alleen creativiteit en innovatie, maar ook samenwerking. Het creëren van ruimtes en activiteiten waar studenten en medewerkers samen kunnen komen om te spelen versterkt bovendien netwerken en zorgt voor een gevoel van gemeenschap.

Sommige activiteiten, zoals het spelen van een potje tafeltennis, kunnen flink afleiden. Daarom zijn dit soort faciliteiten strategisch geplaatst, buiten gehooraafstand van plekken waar men studeert of werkt.

3.2 RUST

Naast sport en spel is ook rust belangrijk om campusgebruikers te laten ontspannen. De campus biedt daarom rustige plekken om even op te laden tussen de colleges door en stelt campusgebruikers in staat om een 'power nap' te doen. Rustige plekken zijn eveneens belangrijk voor studenten die moeite hebben met veel prikkels.

Voorzieningen zoals **massagestoelen** en een wellness-ruimte helpen om van eventuele (studie)stress af te komen. Hiernaast worden ontspannende activiteiten zoals yoga en meditatie gefaciliteerd op de campus. Door ontspanning mogelijk te maken draagt de campus bij aan de mentale gezondheid van studenten en medewerkers.

In de buitenruimte zijn **oases** gecreëerd waar je even aan de hectiek kunt ontsnappen. Dit soort ontspanningsplekken zijn geplaatst in de luwe ruimtes van het terrein en zijn vanuit elke hoek van de campus snel te bereiken.

Meditatieruimtes en oases om je even terug te trekken dragen bij aan mentale gezondheid, maar ook voldoende natuurlijk licht, natuurlijke materialen en veel groen hebben positieve gezondheidseffecten.

3.3 PLEK VOOR SOCIAAL CONTACT

Veel studenten komen naar de campus om af te spreken met medestudenten. Persoonlijk informeel contact is belangrijk voor studenten en draagt bij aan sociaal en emotioneel welzijn. Informele sociale ruimtes zoals de '**living room**' zorgen op de campus voor plekken waar studenten met elkaar kunnen 'chillen' en nieuwe contacten kunnen leggen. Ook terrassen waar studenten en medewerkers samen kunnen komen leveren hier een belangrijke bijdrage aan. Fijne informele ruimtes waar studenten elkaar kunnen ontmoeten, dragen bij aan het mentale welzijn en de persoonlijke ontwikkeling van studenten.

3.4 OPLADEN IN DE NATUUR

Zoals gezegd komt het merendeel van de studenten niet alleen naar de campus om te studeren, het sociale component is minstens zo belangrijk. Er is dan ook veel behoefte aan een fijne informele omgeving om bij elkaar te komen en tijd door te brengen met andere studenten. De groene buitenruimte met voldoende zitplaatsen tussen de bomen voorziet in deze behoefte. Comfortabele zitplekken bij het water dragen verder bij aan een ontspannende omgeving.

Fijne plekken in de buitenruimte zijn belangrijk voor **belonging**. Groen zorgt voor rust en geborgenheid. Een aantrekkelijk park is een fijne pauzeplek en biedt gelegenheid voor ontmoeting in een informele setting. Dergelijke plekken waar je even tot rust kunt komen zorgen dat je daarna weer goed kunt focussen.

3.5 STUDEREN EN WERKEN IN HET GROEN

Een groene campus biedt een prettige leeromgeving. Doordat er voldoende **werkplekken** zijn tussen de planten, kunnen studenten en medewerkers in de frisse buitenlucht studeren en werken. Een overkapping van de werkplekken zorgt voor beschutting tegen regen en felle zon. Zo kunnen campusgebruikers droog en in de schaduw doorwerken zonder zich zorgen te hoeven maken om de weersomstandigheden.

Er is veel behoefte aan **samenwerkplekken** in de buitenlucht. Daarom vind je tussen de bomen op het campusterrein tafels en bankjes waar groepjes studenten gezamenlijk kunnen werken. Weersbestendige stopcontacten zorgen dat ook buiten moeiteloos met apparaten kan worden gewerkt.

Elementen in de buitenlucht, zoals een reserveerbare tribune, geven docenten meer flexibiliteit in hoe zij les kunnen geven. Zo is het mogelijk om **college** te kunnen geven in de buitenlucht.

De vergroening van de campus beperkt zich overigens niet tot de buitenruimte. Ook in de gebouwen op de campus draagt groen bij aan het welzijn van studenten en medewerkers. Planten en natuurlijke elementen maken van de **binnenruimtes** prettige leeromgevingen.

3.6 DUURZAAMHEID EN MILIEUBEHEER

De planten op de universiteitscampus zijn niet alleen goed voor studenten en medewerkers, maar dragen ook bij aan meer **biodiversiteit**. Hetzelfde geldt voor het gebruik van organische materialen zoals hout en bamboe in plaats van steen en beton. Bij de keuze voor planten en materialen is rekening gehouden met vogels en insecten. Wilde bijen en andere bestuivers profiteren bijvoorbeeld van inheemse bloemen. Ook bij het beheer van de buitenruimte wordt rekening gehouden met de natuur. In mei wordt bijvoorbeeld niet gemaaid om insecten te ontzien.

TIPS VOOR EEN CAMPUS WAAR STUDENTEN KUNNEN OPLADEN:

- Zorg voor **sportfaciliteiten** op de campus. De mogelijkheden hiervoor zijn talrijk. Je zou bijvoorbeeld kunnen denken aan een klimmuur, volleybalveld, padelbaan, petanqueveld of tafeltennistafel.
- Zorg dat **plezier** kan worden gemaakt. Plaats bijvoorbeeld een pool- of tafelvoetbaltafel.
- Plaats faciliteiten die overlast kunnen veroorzaken (zoals een tafeltennistafel) **buiten gehoorafstand** van plekken waar men studeert of werkt, bijvoorbeeld op de begane grond.
- Zorg voor een **aantrekkelijke groene buitenruimte** waarin campusgebruikers kunnen ontspannen en hun gedachten kunnen verzetten. Moestuinen of een botanische tuin zouden in deze behoefte kunnen voorzien.
- Creëer in de buitenruimte ook **samenwerkplekken tussen het groen** waar studenten beschut kunnen werken. Zorg dat er ook stopcontacten zijn om apparaten in te pluggen.

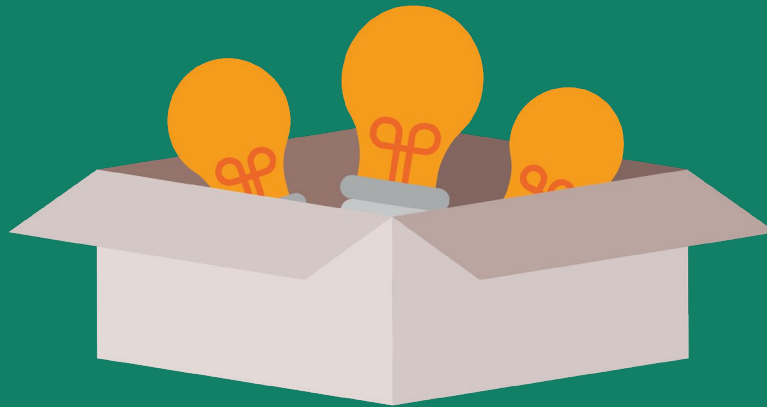
- **Vergroen de binnenruimtes** om prettige leeromgevingen te creëren die bijdragen aan het welzijn van studenten (en medewerkers).
- Creëer op meerdere plekken op de campus **informele ruimtes** zoals de Living Room. Persoonlijk informeel contact draagt namelijk bij aan emotioneel welzijn van studenten.
- Zorg voor **stille plekken** waar campusgebruikers even tot rust kunnen komen. Denk hierbij bijvoorbeeld aan prikkelloze ruimtes, meditatie ruimtes of sleeping pods. Het is verstandig om deze ruimtes niet volledig anoniem te laten gebruiken, om ongewenst gedrag te voorkomen. Wanneer de ruimte bijvoorbeeld gereserveerd moet worden, kan achteraf worden herleid wie de ruimte geboekt heeft.

OUTSIDE THE BOX

In dit project zijn door betrokkenen ook diverse 'wilde' ideeën gedeeld om ontspanning op de campus te faciliteren. Hoewel deze ideeën wellicht niet direct toepasbaar zijn, kunnen ze onze verbeelding wel prikkelen. Hier daarom enkele originele ideeën ter inspiratie:

- Een deel van de bevroagde studenten stelt voor om **dieren** te introduceren op de campus ter bevordering van mentale gezondheid. Zo zijn bijvoorbeeld een 'petting zoo', kattencafé en geitenyoga genoemd om stress onder campusgebruikers te verminderen.
- **Combineer sportfaciliteiten met het volgen van college.** Creëer hiervoor ruimtes met loopbanden, sportfietsen en andere apparatuur met uitzicht op de collegezaal. Studenten kunnen zo sporten en studeren tegelijk.
- Introduceer een **muziek- en videostudio** die iedereen kan gebruiken.

- Zorg voor **dans- of muziekruimtes** waar studenten hun energie kwijt kunnen en kunnen ontspannen. Eventueel kan hier een DJ-set aanwezig zijn die iedereen mag gebruiken.
- Creëer een **strandje** met bankjes of ligstoelen aan het water.
- Creëer een **luifel** tussen gebouwen over de plaza. Zo kan eenvoudig extra ruimte gecreëerd worden voor werkplekken of ontspanning.

HOOFDSTUK 4

MAATWERK

‘One size doesn’t fit all.’ Studenten en docenten hebben verschillende behoeften en bij de inrichting van de ruimte dient hier rekening mee gehouden te worden. De Erasmiaanse campus maakt het dan ook mogelijk om flexibel om te gaan met meubilair, licht en ruimtes. Studenten en medewerkers kunnen de omgeving naar eigen voorkeur inrichten. De campus is bovendien toegankelijk voor alle studenten en medewerkers en de inrichting van de fysieke ruimte draagt bij aan een inclusieve, diverse, rechtvaardige en toegankelijke universiteit.

4.1 FLEXIBELE RUIMTES

Onderwijs volgen op een universiteit is meer dan hoorcolleges bijwonen en zwijgend notities maken. Studenten moeten actief worden betrokken bij hun eigen leerproces. Docenten willen graag een verscheidenheid aan mogelijkheden tot hun beschikking hebben zodat zij flexibel zijn in hoe zij hun vak doceren. Lesruimtes zijn op de Erasmiaanse campus dan ook flexibel ingericht en uitgerust, waardoor ze geschikt zijn voor **verschillende onderwijsmethoden**. De ruimtes zijn geoptimaliseerd voor hybride lessen, maken het eenvoudig om te wisselen van werkvormen en ondersteunen projectmatig werken.

Docenten, maar ook studenten kunnen ruimtes **zelf inrichten** om te zorgen dat de omgeving past bij de onderwijsvorm. Om te zorgen dat docenten en studenten optimaal gebruik maken van de mogelijkheden is er **ondersteuning** aanwezig. Zo zijn er floormanagers die helpen bij het klaarzetten van de ruimte en die erop toezien dat de ruimte weer wordt 'gereset' voor de volgende gebruiker. Docenten worden bovendien getraind in het benutten van de mogelijkheden, om te voorkomen dat ze terugvallen op oude patronen. In de training ervaren zij wat allemaal mogelijk is.

Doordat ruimtes **multifunctioneel** zijn, worden beperkte vierkante meters goed benut. Een collegezaal kan bijvoorbeeld omgetoverd worden tot een ruimte waarin werkgroepen aan de slag kunnen. Buiten lestijden kunnen in dezelfde ruimte tentamens worden afgenomen of kan een presentatie worden gegeven voor externe partners.

Om te voldoen aan de groeiende behoefte aan grotere zalen voor o.a. *Team Based Learning*, biedt de campus grote, flexibel in te richten ruimtes met voldoende gelegenheid om ook in kleinere groepjes uiteen te gaan. Denk hierbij bijvoorbeeld aan **grote open ruimtes** met verrijdbaar meubilair, gecombineerd met nisjes in de gangen rondom een grote zaal.

“Hoe onze leerruimtes eruit zien mag niet bepalen hoe we lesgeven. Hoe we lesgeven moet bepalen hoe onze leerruimtes eruit zien.”

4.2 AANPASBAAR MEUBILAIR

Tafels en stoelen op de campus zijn eenvoudig verplaatsbaar en verstelbaar. **Dynamisch meubilair** ondersteunt verschillende leervormen en activiteiten. Bovendien zorgt dit verstelbare meubilair ervoor dat tafels en stoelen geschikt zijn voor alle studenten; ongeacht hun lengte of eventuele functiebeperking.

Ook is er een grote **variatie in zitplekken**. Niet elke student heeft dezelfde wensen. Waar de een last krijgt van een 'oncomfortabele' stoel, kan een ander juist weer alleen goed zitten op een harde stoel met een kaarsrechte rugleuning. In hoogte verstelbare zit-statafels bieden niet alleen keuzevrijheid, maar zijn ook goed voor de gezondheid. Zitten is tenslotte het nieuwe roken. Bij de keuze voor nieuw meubilair is ergonomie een randvoorwaarde. Een goede werkhouding voorkomt immers klachten en uitval.

4.3 KEUZEVRIJHEID

De campus biedt studenten en docenten de vrijheid om de leer- en werkomgeving te kiezen die past bij hun specifieke behoeften en voorkeuren. Zo er een breed scala aan plekken en is het mogelijk om tot laat op de campus te studeren als je dit wilt.

De campus heeft aparte **zones** voor concentratie, ontspanning en samenwerking. Deze gebieden zijn qua inrichting volledig geoptimaliseerd voor de taak die er centraal staat. Meubilair, kleurgebruik en faciliteiten zijn helemaal afgestemd op wat campusgebruikers hier komen doen. Gebruikers in de zone weten dat ze allemaal voor hetzelfde komen en storen elkaar zo veel minder. In een concentratie-zone heb je geen last van luidruchtige medestudenten die even aan het bijkletsen zijn en andersom hoeven studenten die tussen colleges door even met vrienden willen ontspannen niet bang te zijn om anderen te storen. **Community managers** houden toezicht om te zorgen dat aanwezigen zich houden aan de regels van de betreffende zone.

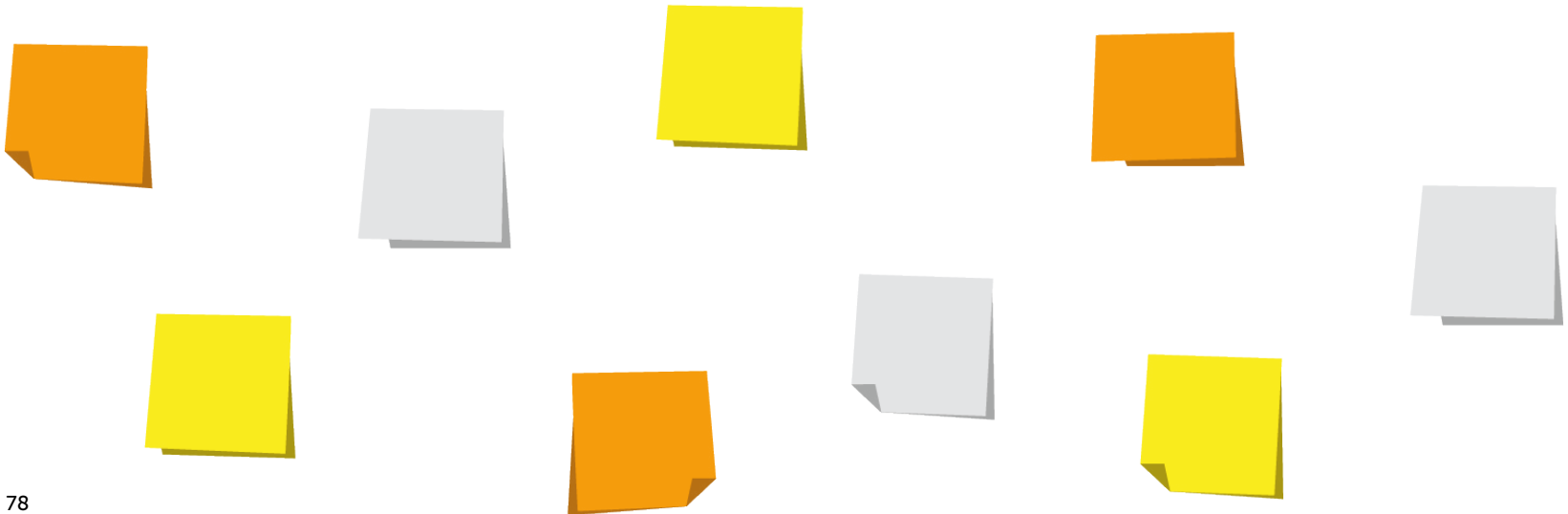
Bij het bepalen van de locatie van de verschillende zones is rekening gehouden met de manier waarop gebruikers zich over de campus bewegen. Door een slimme verdeling van de zones over de ruimte hoef je nooit ver te lopen voor de zone die je op dat moment nodig hebt.

4.4 PLEK VOOR CREATIVITEIT EN EXPERIMENT

Op de campus is ook ruimte voor creativiteit. Innovatieve leerruimtes waar kan worden afgeweken van de regels die gelden op de rest van de campus bieden ruimte voor co-creatie. Het zijn vrijplaatsen waar ruimte is voor experiment. Hier kunnen docenten en studenten nieuwe leervormen uitproberen en hun fantasie de vrije loop laten.

Deze **creatieve ruimtes** zijn speels ingericht, zodat ze creativiteit en betrokkenheid stimuleren. De ruimtes hebben een andere uitstraling dan de 'traditionele' leerplekken, zodat je uit je normale leeromgeving kunt stappen.

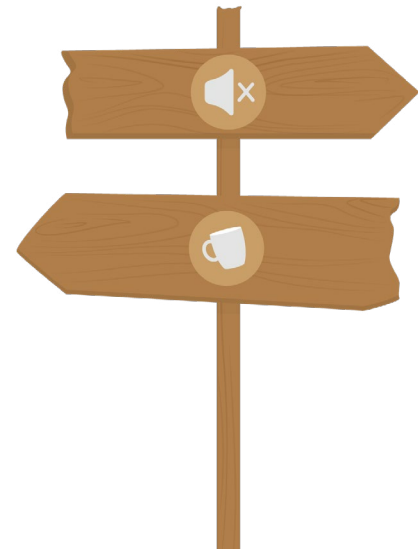

4.5 TOEGANKELIJKHEID

De campus is toegankelijk voor alle studenten, medewerkers en bezoekers, ongeacht eventuele **functiebeperkingen**. Alle ruimtes zijn fysiek bereikbaar, bijvoorbeeld via een rolstoelvriendelijke ingang. Ook met minder zichtbare beperkingen, zoals een visuele handicap of hoogsensitiviteit is rekening gehouden. Prikkelloze ruimtes zorgen bijvoorbeeld voor voldoende rust in de omgeving. Ook details zoals het feit dat glazen wanden op ooghoogte niet transparant zijn dragen bij aan een campus die niemand uitsluit.

Niet alleen alle ruimtes óp de campus zijn goed toegankelijk, maar ook de campus zelf is goed bereikbaar. Doordat de locatie goed wordt ontsloten is een belangrijke drempel weggenomen om naar de campus te komen.

Doordat voldoende capaciteit wordt geboden om **fietsen** netjes uit het zicht te stallen wordt voorkomen dat ze in de weg staan. Slordig geparkeerde fietsen zorgen tenslotte niet alleen voor een rommelige campus, ze hinderen ook mensen in een rolstoel of met een visuele beperking die zich over de campus proberen te verplaatsen. De fietsenstallingen zijn zo gepositioneerd dat het geen extra tijd kost om je fiets te stallen en dat de doorloop naar het gebouw waar je moet zijn makkelijk is. Door dit gemak wordt ongewenst gedrag voorkomen.

4.6 INCLUSIEVE RUIMTES

Toegankelijkheid alleen is niet voldoende. De campus moet ook op andere vlakken inclusief zijn. Iedereen moet zich er thuis voelen. Een weloverwogen inrichting van de campus zorgt dat studenten en medewerkers ervaren dat ze gewaardeerd en gerespecteerd worden.

Er zijn diverse plekken op de campus waar **sociale bijeenkomsten** kunnen worden georganiseerd. Zo wordt voorkomen dat groepen worden uitgesloten omdat zij zich op een bepaalde plek niet op hun gemak voelen. Een studentenkroeg is bijvoorbeeld een prettige plek voor een deel van de studentenpopulatie, maar lang niet alle studenten drinken alcohol en als 'borrels' de enige sociale bijeenkomsten zouden zijn, zou dit mensen uitsluiten.

De inrichting van de ruimtes op de campus draagt bovendien bij aan meer **gelijkheid**. Zo zijn er bijvoorbeeld gelijke doorgangen. Wanneer studenten in een rolstoel moeten omrijden omdat zij via een aparte ingang naar binnen moeten, creëert dat afstand tussen hen en andere studenten. Ook in collegezalen kan de inrichting onbewust zorgen voor uitsluiting. In plaats van mensen te dwingen vóór de eerste rij plaats te nemen, is daarom gekozen om een 'hapje' uit de eerste rij te nemen om zo een rolstoelplek te creëren. Op deze manier worden studenten in een rolstoel niet gedwongen om zichzelf letterlijk op de voorgrond te plaatsen.

De **sensory-free ruimtes** die op meerdere plekken op de campus kunnen worden gevonden zijn in het belang van uiteenlopende groepen studenten die zich even willen terugtrekken. Niet alleen studenten die een stille ruimte zoeken voor gebed kunnen van deze ruimtes gebruikmaken, maar ook studenten die overprikkeld zijn en even tot rust willen komen kunnen hun voordeel doen met deze stille plekken.

4.7 VIER DIVERSITEIT

De campus is een plek waar uiteenlopende groepen samenkomen. Bij de inrichting van de campus wordt deze **diversiteit** omarmd. De pluriformiteit wordt gevierd en de rijkheid aan culturen en achtergronden die op de universiteit te vinden is wordt zichtbaar gemaakt. Zo wapperen de vlaggen van de vele nationaliteiten die vertegenwoordigd zijn op de campus fier in de wind. Dit helpt om nieuwe studenten uit het buitenland zich snel welkom te laten voelen. Ook culturele evenementen zoals voedselfestivals, Ketu Koti, Koningsdag, Pride Day en St Patricks Day dragen bij aan een plek waar ruimdenkende wereldburgers zich thuis voelen.

TIPS VOOR EEN FLEXIBELE EN INCLUSIEVE CAMPUS:

- Maak ruimtes **multifunctioneel**. Zorg dat dezelfde ruimte voor diverse doeleinden kan worden gebruikt. Denk bijvoorbeeld aan een collegezaal met een tribune die je de muur kunt schuiven als een soort harmonica. Training en de aanwezigheid van **floormanagers** kunnen helpen om docenten (en studenten) optimaal van de mogelijkheden gebruik te laten maken.
- Zorg dat ruimtes geschikt zijn voor **hybride onderwijs**. Denk bijvoorbeeld aan een camera die niet alleen de docent laat zien, maar ook de aanwezige studenten. Dit kan door twee camera's te gebruiken, of met behulp van een draaibare camera. Ook een rij schermen op de eerste rij waarop online studenten zichtbaar zijn kan bijdragen aan soepeler hybride werken.
- **Maak gebruik van wat bij Erasmus Hub! en HefHouse is geleerd** op gebied van actieve houdingen, het creatief inzetten van meubels en het verbinden van mensen uit alle disciplines.

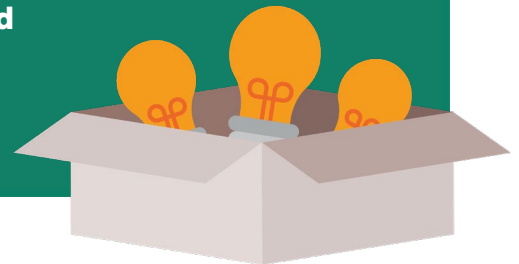
- Kijk echter eerst goed naar de **bezetting** van de huidige ruimtes. Mogelijk kan in dezelfde behoeften (makkelijker) worden voorzien met kleine ruimtes en een grote gedeelde 'werkvloer' waar groepen kunnen samenwerken. Multifunctionele ruimtes zijn vooral interessant als de beschikbare ruimte op de campus te beperkt blijkt.
- Omdat steeds meer les zal worden gegeven aan studentgroepen van 30 tot 50 personen, is in ieder geval belangrijk dat **voldoende grote ruimtes** worden gerealiseerd op de campus.
- Zorg voor **dynamisch meubilair** en variatie in zitplekken. Verstelbaar meubilair is geschikt voor studenten met uiteenlopende behoeften en biedt de flexibiliteit die wenselijk is voor het ondersteunen van verschillende leervormen en activiteiten.
- Zorg voor **zones** waarin specifieke taken centraal staan. Hoeveel concentratie-, samenwerkings- en ontspanningszones nodig zijn hangt af van de stroming op de campus. Het is dan ook belangrijk om eerst onderzoek te doen naar hoe gebruikers zich over de campus bewegen. Houd bij het maken van deze keuze ook rekening met beheersbaarheid. Hoe meer verschillende plekken je hebt op de campus waar mensen kunnen zitten, hoe moeilijker het te beheren is.

- Bied inspirerende ruimtes met een afwijkende uitstraling om **creativiteit en experiment** te stimuleren. Dit kan bijvoorbeeld door creatieve zitplekken (zoals schommels en ronde meubels) te plaatsen of de mogelijkheid te bieden om op de muren te schrijven, maar het belangrijkste is dat studenten hier uit hun normale leeromgeving kunnen stappen om los te komen van hun vaste (denk)patronen.
- Zorg voor inclusiviteit door rekening te houden met de uiteenlopende campusgebruikers en hun verschillende behoeften. Bied in ieder geval gelijke doorgangen en zorg dat elke ruimte goed **toegankelijk** is, ongeacht eventuele functiebeperkingen.
- Zorg voor **navigatiehulpmiddelen** voor campusgebruikers met een visuele beperking. Denk hierbij bijvoorbeeld aan begeleidingslijnen met ribbels of tactiele plattegronden met verhoogde lijnen en symbolen die gebouwen, paden, en belangrijke locaties vertegenwoordigen.

OUTSIDE THE BOX

In dit project zijn door betrokkenen ook enkele creatieve ideeën gedeeld om maatwerk op de campus te faciliteren. Hoewel deze ideeën wellicht niet direct toepasbaar zijn, kunnen ze onze verbeelding wel prikkelen. Hier daarom enkele originele ideeën ter inspiratie:

- Zorg voor een **digitale assistent** die mensen helpt om de weg te vinden op de campus. Zo kunnen campusgebruikers snel de juiste ruimte vinden en kunnen zij op de hoogte blijven van ontwikkelingen op de campus.
- Een digitale assistent kan ook een app zijn die de mogelijkheden van een ruimte toont met behulp van **AR**. Een alternatief hiervoor is een AI chatbot die je vragen kunt stellen over de mogelijkheden die er zijn in een ruimte en op de campus.
- Ontsluit campus Woudestein beter. Dit kan bijvoorbeeld met behulp van een metrostation op de campus of door de inzet van shuttlebusjes. Betere **bereikbaarheid** neemt een drempel weg om naar de campus te komen.

WHAT'S NEXT?

Deze visie reflecteert de behoeften en wensen van de gebruikers van campus Woudestein. Om van deze visie een succes te maken is het echter belangrijk dat ernaar gehandeld wordt. Een vertaalslag naar de praktijk is nodig. Wat moet er concreet gebeuren met de inrichting van de fysieke binnen- en buitenruimte?

CONCRETISERING

In concretiseringssessies moet worden nagedacht over de praktische acties die nodig zijn om de geschetste visie werkelijkheid te maken. Welke stappen kunnen op korte termijn gezet worden om het laaghangend fruit te plukken? En wat kan in gang gezet worden om een begin te maken met meer langetermijn-wensen?

In een concretiseringssessie zal met betrokken partijen worden nagedacht over de praktische invulling van deze visie. Het streven is om concrete ideeën vervolgens kleinschalig uit te proberen in een pilot om te toetsen of de gewenste effecten in de praktijk ook worden bereikt, zodat deze mogelijk op grotere schaal kunnen worden geïmplementeerd. Uiteraard dient deze visie ook als inspiratie voor het vastgoedbeleid van de Erasmus Universiteit.

MOBILITEITSKAART

Voor het optimaal inrichten van de fysieke ruimte is het belangrijk om te weten hoe mensen zich over de campus bewegen. Het is daarom verstandig om een mobiliteitskaart te maken. Waar komen mensen vandaan, waar gaan ze naartoe en wat zijn de aantallen? Onderscheid hierbij verschillende groepen (zoals studenten, docenten en bezoekers).

Met een mobiliteitskaart kun je in kaart brengen waar bijvoorbeeld studieplekken moeten worden aangeboden. Zo kun je zorgen dat altijd een beschikbare plek in de buurt is, en voorkom je dwalende studenten die de volgende keer liever thuis blijven.

ONDERZOEK NAAR BEZETTING

Er is behoefte aan keuze en variatie op de campus. Ruimtes die flexibel kunnen worden ingezet lijken dan ook interessant. Voordat ingrijpende keuzes worden gemaakt, is het echter belangrijk om te snappen wat het uitgangspunt is. Inventariseer daarom goed hoeveel behoefte er is aan elk type ruimte (nu en in de toekomst), zodat keuzes kunnen worden gebaseerd op de daadwerkelijk benodigde capaciteit.

Inventariseer bovendien wat de huidige bezetting van de verschillende ruimtes is. Kwantificeer de bezettingsgraad. Mogelijk is er meer ruimte op de campus dan op het eerste gezicht lijkt. Als er voldoende ruimte is op de campus kan mogelijk bijvoorbeeld worden volstaan met ruimtes met één specifieke functie en een grote gedeelde 'werkvloer' en nisjes waar groepswork plaats kan vinden. Dit is eenvoudiger dan ruimtes flexibel maken zodat ze voor een verscheidenheid aan toepassingen geschikt zijn.

ADDENDUM: BEHOEFTE VAN MEDEWERKERS

Hoewel in dit project de leerervaring van studenten centraal stond, hebben we ook veel inzichten opgedaan rondom de ideale campusinrichting voor medewerkers. In dit extra hoofdstuk lichten we daarom graag toe wat de belangrijkste wensen zijn vanuit medewerkers op het gebied van verbinding, concentratie, ontspanning en maatwerk.

VERBINDING

Ook tussen medewerkers moeten **spontane ontmoetingen** worden gestimuleerd. Flexplekken en een docentenkamer met een koffiebar bieden bijvoorbeeld natuurlijke ontmoetings-plekken voor medewerkers op de campus.

Ludieke nudges kunnen worden ingezet om ontmoetingen 'uit te lokken'. Zorg bijvoorbeeld dat elke week op een andere verdieping taart staat om routines te doorbreken en de kans op kennismakingen te vergroten tussen collega's die elkaar anders zelden of nooit spreken.

“Voor een appelflap ga ik wel naar de 15e hoor.”

CONCENTRATIE

Voor een optimaal functionerende campus is niet alleen belangrijk dat studenten goed worden ondersteund. De campus moet ook voldoen aan de wensen van medewerkers. Omdat medewerkers zich moeten kunnen focussen en taken flink kunnen wisselen op een dag, is het belangrijk dat er **kantoorruimte** is waar iemand zich kan afzonderen om in rust te werken. Omdat voorkeuren verschillen moeten medewerkers keuze hebben. Sommige medewerkers vinden het prettig om kantoorruimte te delen en hebben er geen moeite mee om steeds op een andere plek te zitten, maar er zijn ook medewerkers die veel waarde hechten aan een eigen plek om ongestoord te kunnen werken.

Omdat veel medewerkers behoefte zullen hebben aan een **plek voor focuswerk** is het verstandig om een open werkruimte te bieden met reserveerbare (bel)hokjes eromheen waar je je kunt afzonderen.

De afsluitbare ruimtes die beschikbaar zijn voor studenten kunnen ook door medewerkers worden gebruikt, bijvoorbeeld voor het voeren van een online overleg of voor een vertrouwelijk gesprek. De aanwezigheid van dit soort ruimtes voorkomt dat mensen thuis blijven.

Net zoals de basis voor studenten op orde moet zijn, geldt dit vanzelfsprekend ook voor docenten. De faciliteiten die docenten nodig hebben voor hun manier van lesgeven moeten beschikbaar zijn en goed werken. In elke ruimte moet je een oppervlak hebben om op te schrijven en de mogelijkheid om beelden te laten zien (bijvoorbeeld dankzij een digiboard) en in collegezalen moet het altijd mogelijk zijn om het college op te nemen.

ONTSPANNING

Ook werkplekken moeten '**sticky**' zijn. Zorg dat medewerkers graag werken op de campus. Informele elementen op de campus, zoals een pingpongtafel waar collega's elkaar sportief kunnen uitdagen, zorgen dat medewerkers het gevoel hebben iets te missen als ze niet naar kantoor komen.

Een **opgeruimde campus** is een fijnere plek om te werken. Zorg dus dat er iemand is die verantwoordelijk is voor een nette werkomgeving. Iemand die de vaatwasser uitruimt en de plantjes onderhoudt. Een rommelige omgeving zuigt energie en resulteert in steeds meer medewerkers die liever vanuit huis werken.

MAATWERK

Medewerkers op de campus hebben verschillende werkzaamheden en stellen daarmee logischerwijs ook verschillende eisen aan een werkplek. Een belangrijk deel van het werk dat gedaan wordt op de universiteitscampus bestaat uit **onderzoek**. Dit vereist rustige, afgesloten werkplekken waar onderzoekers zich diep kunnen concentreren. Het komt de kwaliteit van het onderzoek bovendien ten goede als onderzoekers vrijheid hebben in het indelen van hun werktijden. Sommige medewerkers vinden het prettig om op onorthodoxe tijden te werken. Daarom is het wenselijk dat openingstijden van de gebouwen ruim zijn.

Om uitval te voorkomen spreekt het voor zich dat de werkplekken op de campus **ergonomisch** verantwoord moeten zijn. Door medewerkers te laten werken aan zit-sta bureaus, kunnen zij bijvoorbeeld hun werkhouding afwisselen waardoor fysieke problemen kunnen worden voorkomen.

VRAGEN?

Heb je vragen over deze visie op de Erasmiaanse campus?
Neem dan contact op met Ivar van de Loo of Kris Stabel.

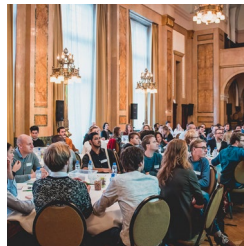
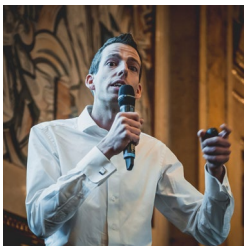
Ivar van de Loo
ivar.vandeloo@eur.nl

Kris Stabel
stabel@risbo.eur.nl

**Community
for Learning
& Innovation**

OVER ONS

HATRABBITS

Deze visie is ontwikkeld door HatRabbits in co-creatie met campusgebruikers. HatRabbits is een Rotterdams bureau dat gespecialiseerd is in zakelijke creativiteit en innovatie. HatRabbits begeleidt organisaties bij het realiseren van waardevolle vernieuwing door samen met betrokkenen in kaart te brengen wat nodig is voor een aanpak waar iedereen enthousiast van wordt.

*Meer weten over hoe HatRabbits kan helpen om draagvlak voor verandering te realiseren?
Neem dan een kijkje op hatrabbits.com*

© 2024

HatRabbits
Linker Rottekade 292
3034 CV Rotterdam
The Netherlands

hello@hatrabbits.com
www.hatrabbits.com

kvk: 84817275
btw: NL863387792B01

www.hatrabbits.com

facebook.com/HatRabbits

instagram.com/HatRabbits